

Warszawa, dnia 28 listopada 2023 r.

Szanowny Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (*Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483, z późn. zm.*) oraz art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (*M.P. z 2022 r., poz. 1204*), niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

– o ustanowieniu Narodowego Dnia Powstania Zamojskiego i Pamięci Dzieci Zamojszczyzny

Do reprezentowania wnioskodawców upoważniamy posła Marcina Romanowskiego.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SPS-WP.020.16.2023
Data wpływu 28.11.23r.

Załączniki:

1. lista podpisów wnioskodawców;
2. projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

U S T A W A

z dnia ... 2023 r.

o ustanowieniu Narodowego Dnia Powstania Zamojskiego i Pamięci Dzieci Zamojszczyzny

W hołdzie bohaterom – uczestnikom narodowego zrywu ziemi zamojskiej z lat 1942 – 1944 – oraz dzieciom, szczególnie ofiarom represji okupanta, stanowi się, co następuje:

Art. 1. Dzień 27 listopada ustanawia się Narodowym Dniem Powstania Zamojskiego i Pamięci Dzieci Zamojszczyzny.

Art. 2. Narodowy Dzień Powstania Zamojskiego i Pamięci Dzieci Zamojszczyzny jest świętem państwowym.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem niniejszego projektu jest ustanowienie 27 listopada świętem państwowym: Narodowym Dniem Powstania Zamojskiego i Pamięci Dzieci Zamojszczyzny – dla upamiętnienia zrywu z lat 1942 – 1944 i złożenia hołdu jego bohaterskim uczestnikom oraz dzieciom – szczególnie okrutnie potraktowanym ofiarom represji okupanta.

Powstanie Zamojskie było jednym z najważniejszych, największych i najdłużej trwających zbrojnych wystąpień antyhitlerowskich na terenie okupowanej Polski w okresie II wojny światowej. Rozpoczęło się ono w odpowiedzi na realizację polityki nazistowskich Niemiec, podjętej w celu osiedlenia na terenach Zamojszczyzny ludności niemieckiej z innych krajów Europy. Okupanci planowali przekształcić okoliczne ziemie w niemiecką kolonię, a Polaków masowo wysiedlić, poddać germanizacji lub eksterminacji. W wyniku realizacji zbrodniczych zamierzeń wysiedlono 110 000 ludzi, z czego ok. 30 000 stanowiły dzieci.

Najmłodsi mieli zostać zamordowani, o ile nie zostali wcześniej przekazani niemieckim rodzinom celem zgermanizowania.

Pierwsze z wysiedleń rozpoczęły się Skierbieszowie w nocy z 27 na 28 listopada 1942 r. Właśnie stąd proponuje się ustanowienie dnia 27 listopada Narodowym Dniem Powstania Zamojskiego i Pamięci Dzieci Zamojszczyzny, ponieważ rozpoczęcie przymusowych wysiedleń wzbudziło zdecydowany sprzeciw lokalnej ludności i władz Polskiego Państwa Podziemnego, które podjęły decyzję o rozpoczęciu militarnego oporu.

Podczas powstania polscy partyzanci przeprowadzali liczne akcje dywersyjne, ataki na niemieckie garnizony oraz odbijali dzieci i więźniów politycznych. Stoczyli wiele potyczek i bitew. Powstanie trwało przez kilkanaście miesięcy, pomimo dramatycznie trudnych warunków i przewagi niemieckich sił okupacyjnych. Szacuje się, że w wyniku zrywu i wiążących się z nim represji wobec ludności cywilnej zginęło około 13 tysięcy Polaków. Złożona ofiara powstańców pozwoliła jednak istotnie zahamować realizację zbrodniczych zamierzeń wyeliminowania ludności polskiej z całego obszaru objętego walkami.

Historia przedmiotowego zrywu ukazuje, że wspaniałe tradycje patriotyczne kultywowane przez pokolenia zaowocowały jednością w godzinach próby, żołnierską odwagą i męstwem w zmaganiach zbrojnych i skutecznym osiągnięciem celu – ochrony ludności przed zbrodniczymi planami hitlerowskiego okupanta. Dokonało się to przy współpracy zjednoczonych ponad podziałami różnych organizacji zbrojnych reprezentujących odmienne przekonania polityczne. W starciach z siłami niemieckimi stanęli żołnierze Armii Krajowej, Batalionów Chłopskich, a także Gwardii Ludowej, złączeni we wspólnym celu walki na rzecz Ojczyzny, wymagającej poświęcenia w latach nasilenia się okupacyjnej tyranii.

Znaczenie Powstania Zamojskiego dla regionu i całej naszej Ojczyzny jest trudne do przecenienia. Stanowi ono wyraz heroizmu i determinacji Polaków, a także jest dobitnym dowodem, że walka o wolność i niezależność Rzeczypospolitej przeciw opresji totalitaryzmu nie ustała z momentem klęski kampanii wrześniowej, ale kontynuowana była dalej po rozpoczęciu okupacji ziem polskich. Powstanie Zamojskie jest najdobitniejszym znakiem walki o zachowanie tożsamości narodowej na objętych starciami terenach, a jego dziedzictwo stanowi istotny element kształtujący poczucie dumy z polskiej historii.

Upamiętnione projektem ustawy Powstanie Zamojskie na kartach polskiej historii zapisało się jako przełomowy zryw. Pamięć o nim stała się niezbywalnym elementem regionalnej tożsamości. Zasługi jego bohaterskich uczestników, ogromnie ważne dla dziejów najnowszych naszej Ojczyzny, zasługują wciąż na najwyższe uznanie. Omawiana insurekcja, chociaż mocno zakorzeniona w lokalnej pamięci historycznej, w świadomości ogólnopolskiej funkcjonuje w stopniu nieadekwatnym do swojego żywotnego znaczenia i doniosłego wpływu na dalsze losy państwowości Rzeczypospolitej. Tak znaczący dla Polski czyn zbrojny w sposób szczególny zasługuje, aby nadać mu należną rangę ogólnopolskiego święta państwowego, by na trwałe zagościł w świadomości następnych pokoleń Polaków.

Na upamiętnienie w sposób wyjątkowy zasługują w równym stopniu Dzieci Zamojszczyzny, o których pamięć nie zatarła się z upływem lat. Nieuzasadnione represje w nie wymierzone były szczególnie dotkliwe dla uciemiężonego okupacją narodu. Wiele z nich stało

się ofiarami zbrodniczych eksperymentów medycznych. Wysłanie na roboty przymusowe do III Rzeszy dopełniło tragiczny los najmłodszych Zamojskich ofiar.

Ból po ich stracie w znacznej mierze dalej nie ustał. Większość z uprowadzonych najmłodszych zginęła; z tych zaś, którzy zostali przekazani do germanizacji, jedynie niewielu udało się odzyskać ich polskim rodzinom. Martyrologia Dzieci Zamojskich w najwyższym stopniu zasługuje na należyte upamiętnienie w formie święta państwowego.

Zasadne jest, aby zarówno poświęcenie uczestników Powstania Zamojskiego, jak i pamięć o ofiarach, zwłaszcza tych najmłodszych, uczcić w ramach jednej uroczystości państwowej. Obchodzenie obu świąt razem, jako jednego dnia pamięci, byłoby sposobem na uhonorowanie wszystkich ofiar i podkreślenie ważności zarówno Powstania, jak i tragedii Dzieci Zamojszczyzny.

Ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia.

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi przedstawiania właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie spowoduje skutków gospodarczych i finansowych, nie rodzi dodatkowych kosztów, w tym nie powoduje obciążenia budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy nie dotyczy praw i obowiązków przedsiębiorców (ustawa nie będzie miała wpływu na sytuację mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców).

Projekt rodzi pozytywne skutki społeczne, uwrażliwiając obywateli na istotne wydarzenia z losów naszej Ojczyzny.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r., w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu nostryfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U., poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), w związku z tym nie podlega nostryfikacji.

Posłowie popierający projekt ustawy o ustanowieniu
Narodowej Dni Powstania Żyroskiej i Pańki Jacji Żyroskiej

Imię i Nazwisko	Podpis
Mariusz Gosek	Gosek Mariusz
Norbert Kaczmarczyk	Norbert Kaczmarczyk
Sebastian Kaleta	SK
Mariusz Kałużny	MK
Jan Kanthak	JK
Janusz Kowalski	JK
Maria Kurowska	MK
Sebastian Łukaszewicz	SL
Dariusz Matecki	DM
Jacek Ozdoba	JO
Marcin Romanowski	MR
Edward Siarka	ES
Piotr Uruski	PU
Marcin Warchoń	MW
Michał Woś	MW
Tadeusz Woźniak	TW
Michał Wójcik	MW
Zbigniew Ziobro	ZZ